

Kadına Yönelik Şiddetin Can Alan Yanı: Töre ve Namus Cinayetleri

The Living Side of Violence Against Women: Honor and Honor Murders

Mevlûde ALPASLAN ARAR¹, Fatma YILDIRIM², Ebru ŞAHİN³

¹ Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
• mevlude_alpaslan@hotmail.com • ORCID > 0000-0002-8586-2800

² Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
• fatmadmryldrm@gmail.com • ORCID > 0000-0002-1996-4278

³ Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
• ebrugabalci_@hotmail.com • ORCID > 0000-0001-7798-0690

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Derleme / Review

Geliş Tarihi / Received: 14 Haziran / June 2021

Kabul Tarihi / Accepted: 11 Kasım / November 2021

Yıl / Year: 2021 | **Cilt – Volume:** 6 | **Sayı – Issue:** Özel Sayı 1 | **Sayfa / Pages:** 23-32

Atıf/Cite as: Alpaslan Arar, M., Yıldırım, F. ve Şahin, E. "Kadına Yönelik Şiddetin Can Alan Yanı: Töre ve Namus Cinayetleri - The Living Side of Violence Against Women: Honor and Honor Murders". Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi- Journal of Samsun Health Sciences 6 (Ö.1), Aralık 2021: 23-32. <https://doi.org/10.47115/jshs.952274>

Yazar Notu: Bu derleme çalışması, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin 26-28 Mayıs 2021 tarihinde düzenlediği IV. Hemşireliği Güçlendirme Sempozyumu'nda sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Sorumlu Yazar: Mevlûde ALPASLAN ARAR

Copyright © Published by Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi – Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Samsun, Turkey. All rights reserved.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN CAN ALAN YANI: TÖRE VE NAMUS CİNAYETLERİ

ÖZ:

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde önemli sorunlardan birisi de kadına yönelik şiddettir. Kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, “bir kadına sırf kadın olduğu için yöneltilen ya da orantısız bir şekilde kadınları etkileyen” cinsiyet temelli şiddet olarak tanımlanmaktadır. Birleşmiş Milletler 2020 yılı raporunda, dünyada her üç kadından birinin yaşamları boyunca partneri tarafından fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. 2019 yılında yapılan Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırması’nda kadının toplumda yaşadığı en büyük sorunun %60 oran ile “şiddet” olduğu belirlenmiştir. Bu oranın 2020’de %6 artması, alınan tüm önlemlere rağmen şiddetin toplumsal sorun olarak hızla arttığını göstermiştir. Kadına yönelik şiddet olaylarının en uç noktasıysa maalesef, töre ve namus cinayetleridir. Namus kavramı erkeğin kadını denetlemek için kullandığı bir araçtır. Bir kadının ailesinin onurunu zedeleyecek biçimde davrandığı algısı, kadının hayatına kastetmek için yeterli bir sebep haline gelmiştir. Kültürel değerler ve sosyal kurallara dayandırılarak namus adına işlenen cinayetler, kadına uygulanan şiddet türünün en ölümcül ve görünür biçimidir. Ayrıca Türkiye’de en çok karşılaşılan, kadının insan hakkı ihlalidir. Şiddet gören kadınların sağlık hizmetlerini kullanması ile sağlık profesyonellerinin şiddete uğrayan kadınlarda ilk profesyonel temas noktası olmasından dolayı sağlık sistemi ve sağlık profesyonelleri, şiddet gören kadının desteklenmesinde, şiddetin kadın sağlığı üzerinde oluşturduğu sorunların en aza indirilmesi ve şiddetin önlenmesinde kritik bir role sahiptir. Bu derlemede kadına yönelik şiddetin, töre ve namus cinayetlerindeki yeri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Töre; Şiddet; Hemşirelik

THE LIVING SIDE OF VIOLENCE AGAINST WOMEN: HONOR AND HONOR MURDERS

ABSTRACT:

One of the important problems in gender inequality is violence against women. Gender-based violence against women is defined as gender-based violence that is “directed against a woman simply because she is a woman or that affects women disproportionately”. In its 2020 report, the United Nations stated that one out of every three women in the world has been subjected to physical or sexual violence by their partner during their lifetime. In the Gender and Women’s Perception Survey conducted in 2019, it was determined that the biggest problem faced

by women in society is “violence” with a rate of 60%. The 6% increase in this rate in 2020 showed that despite all the measures taken, violence is rapidly increasing as a social problem. Unfortunately, the most extreme point of violence against women is honor and honor killings. The concept of honor is a tool that men use to control women. The perception that a woman is behaving in a way that harms the honor of her family has become a sufficient reason to make an attempt on her life. Murders committed in the name of honor based on cultural values and social rules are the most deadly and visible form of violence against women. In addition, it is the most common violation of women's human rights in Turkey. The health system and health professionals have a critical role in supporting women who are exposed to violence, minimizing the problems caused by violence on women's health and preventing violence, since women who have been subjected to violence use health services and health professionals are the first professional contact point for women who have been subjected to violence. In this review, the place of violence against women in honor and honor killings will be discussed.

Keywords: *Morals, Violence, Nursing*

GİRİŞ

Şiddet, insan hayatının her alanında karşılaşılabilen ve dünyada giderek artmakta olan önemli bir toplum sağlığı sorunudur (Lee et al. 2015). Kadınlar ve çocuklar tüm diğer toplumlarda olduğu gibi Türkiye'de de şiddete en çok maruz kalan gruplardır (WHO, 2014). Ülkemiz dahil tüm dünyadaki kadınların% 30'unun, hayatlarının herhangi bir döneminde eşi veya partnerleri tarafından fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığı bildirildi (WHO, 2014). Türkiye’ de de tüm dünyada olduğu gibi, kadına yönelik şiddet, ulusal ve uluslararası çapta yürütülen tüm çalışmalar ve önlemlere karşın toplumsal bir sorun olarak varlığını devam ettirmektedir. Kadına yönelik şiddet olaylarının en uç noktasıysa şüphesiz, töre ve namus adı altındaki cinayetlerdir (TBMM, 2021).

Namus, iffet, dürüstlük, şeref gibi benzer kavramları içeren, toplumdan topluma değişiklik gösteren özü itibari ile insan topluluklarının kabul ettiği, nesilden nesile aktarılan değerleri ifade eden, yazılı olmayan soyut bir kavramdır. Türk Dil Kurumu töre kavramını, “bir toplulukta içselleşmiş, yerleşmiş tavır ve yaşam biçimlerinin, gelenek göreneklerin, kaidelerin, ortaklaşmış alışkanlıkların, tutulan yolların tamamı olarak tanımlanmıştır (TDK, 2021). Namusu ise “bir toplum içerisinde adap kurallarına ve toplumsal yargılara sadakat veya iffet” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2021). Tanıma baktığımızda kadının cinsel sağlığını içerdiğini ve ondan daha fazlasını kapsayan bir tanım olduğunu görmekteyiz.

Kadın cinselliği ile üretilen namus kavramı, geleneksel toplumlarda şiddet ve zorba temelinde tanımlanır. Öldürmeyi de içinde barındıran, kadına uygulanan her türlü şiddet ataerkil aile tarafından uygulanır. Ataerkil sistemde kadına şiddetin birçok türünün nesilden nesile aktarımı söz konusudur (Berktaş, 2015; Hamzaoğlu & Konuralp, 2019).

Namus adı altında kadına uygulanan şiddet temelinde cinsiyet eşitsizliğini barındırmaktadır. Cinsiyet eşitsizliği ise toplumun bireylerin cinsiyetine göre yüklediği sosyal roller tarafından şekillenmektedir. Toplumsal cinsiyet rollerine baktığımızda erkeklerden ailenin bakımını üstlenen, kadınları koruyan bireyler olması beklenirken kadınlardan ise evlenene kadar bekaretini koruyan, aile dışından bir erkekle iletişim kurmayan ve ailenin istediği kişiyle evlenen bireyler olması beklenmektedir (Bilgili & Vural, 2011).

Bu bağlamda hemşireler aile ve toplumla sürekli etkileşim halinde bulunan danışmanlık hizmeti veren sağlık profesyonelleridir. Bu durum, hemşireleri toplumun değişim ve gelişiminde primer öncü kılmaktadır. Toplumsal cinsiyet rollerine karşı toplumu etkileme gücüne sahiptir. Bundan dolayıdır ki öncelikle hemşirelerin “eşitlikçi” tutum konusunda farkındalıklarının yüksek olması gerekmektedir. Eşitlikçi tutum ile sağlanan bakım ve eğitim pozitif kazanım sağlayacaktır (Aktaş et al. 2018).

Bu derlemede kadına yönelik şiddetin, töre ve namus cinayetlerindeki yeri ele alınacaktır.

Töre ve Namus Kavramı

Türkiye’de de tüm dünyada olduğu gibi, kadına yönelik şiddet, ulusal ve uluslararası çapta yürütülen tüm çalışmalar ve önlemlere karşın toplumsal bir sorun olarak varlığını devam ettirmektedir. Kadına yönelik şiddet olaylarının en uç noktasıysa şüphesiz, töre ve namus adı altındaki cinayetleridir. Ülkemizde töre ve namus cinayetlerinin görülüyor olması, ülkemizin uluslararası kürsülerde eleştirilere uğramasına, töre ve namus cinayetlerinin bertaraf edilmesi için bazen önlem almaya çağırılan konuma getirmektedir (TBMM, 2021).

Namus kavramı erkeğin kadının denetlemek için kullandığı bir araçtır. Egemen toplum tarafından üretilip, korunan, güçlendirilen ve nesilden nesile aktarılan bu araç, kadını yaşam hakkı dahil üzere erkek egemenliği altına sokmuştur. Ataerkil düzenin devamlılığında güçlü bir araç olarak görülen namus kavramı toplumu şekillendiren bir işlev de görmektedir. Namus kavramı üzerinden kadının davranışlarını denetleyen, sınırlayan ve bunun üzerinden toplumsal yaşamı belirleyen eril iktidar olgusu toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadın insan hakları ihlalinin temel kaynağıdır (Hamzaoğlu & Konuralp, 2019).

Dünyada ve Türkiye’ de Namus Cinayetleri

İnsan Hakları İzleme Örgütü, namus cinayetini; ailenin onurunu zedelediği münasebetiyle, erkek bireylerce kadın bireylere yöneltilen cinayet şeklinde meydana gelen şiddet olarak tanımlamaktadır (HRW, 2019). Bir kadın, ailesinin tercih ettiği biriyle evlenmeyi kabul etmemek, eşi tarafından şiddete uğrasa bile boşanmaya çalışmak, tecavüze uğramak veya zina suçlaması gibi farklı nedenlerle hedef gösterilebilir. Bir kadının ailesinin onurunu zedeleyecek biçimde davrandığı algısı, kadının hayatına kastetmek için yeterli bir sebep olarak görülebilmektedir (Atan, 2016). Namus cinayetleri ile töre cinayetleri aynı şey değildir. Töre cinayetleri çoğunlukla büyük aile meclisince karara bağlanırken, namus cinayetleri genelde bir kişi üzerinde etkili olmaktadır. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu dünyada her yıl yaklaşık 5000-20000 kadının, töre ve namus cinayetlerine uğradığını tahmin etmektedir (İtem 12, 2021). Namus cinayetleri daha çok Brezilya, Hindistan, Bangladeş, Ekvator, İngiltere, Mısır, İsrail, Ürdün, Fas, İtalya, Türkiye, Uganda ve İsveç gibi ülkelerde gerçekleşmektedir (Hamzaoğlu & Konuralp, 2019).

Kültürel değerler ve sosyal kurallara dayandırılarak namus adına işlenen cinayetler, kadına uygulanan şiddet türünün en ölümcül ve görünür biçimidir. Aynı zamanda Türkiye’de en çok karşılaşılan, kadının insan hakkı ihlali. Namus; yaşadığımız kültürde, cinsel saflık, toplum kurallarına uygun ahlaki tutum ve davranış sergileme ve kadınların cinsel kurallara uyma halini ifade etmektedir (Sakallı-Uğurlu & Akbaş, 2013).

Namus adı altında kadına uygulanan şiddet temelinde cinsiyet eşitsizliğini barındırmaktadır. Cinsiyet eşitsizliği ise toplumun bireylerin cinsiyetine göre yüklediği sosyal roller tarafından şekillenmektedir. Toplumsal cinsiyet rollerine baktığımızda erkeklerden ailenin bakımını üstlenen, kadınları koruyan bireyler olması beklenirken kadınlardan ise evlenene kadar bekaretini koruyan, aile dışından bir erkekle iletişim kurmayan ve ailenin istediği kişiyle evlenen bireyler olması beklenmektedir (Bilgili & Vural, 2011). Namus kadının bakireliği ile eş tutularak, kadını yaptığı bir davranış toplum gözünde namussuzluk olarak nitelendirilebilirken, aynı davranışı erkek yaptığında normal görülmektedir. Toplum, namus adı altında uygulanan kadın şiddetini onaylamakta ve toplumsal yargılara dayandırarak meşrulaştırmaktadır (Yalınkılıç, 2013). Bireylere yüklenen bu sosyal rolleri ve toplumun şiddeti meşrulaştırmasını kültürümüze ait atasözlerinde ve deyimlerde de görmekteyiz. Bunlardan bazılarını; “Gelinlikle girilen evden kefenle çıkılır”, “Erkek dediğin döver de sever de”, “Kızını dövmezsen dizini döversin”, “Dövülmeyen kadın, tımarsız ata benzer” şeklinde sıralayabiliriz (Bulut & Yıldırım, 2018).

Türkiye’de kadına yönelik şiddetin ve namus cinayetlerinin beş temel sosyo-kültürel etkene dayandığı bildirilmiştir. Bunlar (Hamzaoğlu & Konuralp, 2019):

1. Ataerkil yapı ve değerler,
2. Hiyerarşi ve boyun eğmeyi öngören örf ve kültürün yaygınlığı ve süreğen olması,
3. Dinsel ve kültürel inançlar,
4. Geniş aile, hemşerilik, aşiret, cemaat ilişkilerinin sıklığı,
5. Bu yapılanmanın hukukun uygulanması ve siyasal yaşama yön vermesidir.

Kadın ve namus cinayetleri ile alakalı olarak Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun 2010–2021 yılları arasında yayınlanan yıllık raporlarındaki veriler grafikte sunulmuştur.

Grafik 1. Kadın Cinayetlerinin Yıllara Göre Dağılımı (2009-2020)

Kaynak: (KDCP, 2010; KDCP, 2011; KDCP,2012; KDCP, 2013; KDCP, 2014; KDCP, 2015; KDCP, 2016; KDCP, 2017; KDCP, 2018; KDCP, 2019; KDCP, 2020; KDCP, 2021)

Grafik 1' de görüldüğü gibi Türkiye'de kadın cinayetleri son on yılda 4 kat artış göstermiştir. 2011 ve 2020 yılı hariç tutulursa, on yıllık süreçte, kadın cinayetlerinin her yıl bir önceki yıla göre çarpıcı biçimde artış gösterdiği dikkat çekmektedir.

Töre ve Namus Cinayetlerinde Hukuksal Durum

Töre ve namus cinayetleri genellikle çocuk yaştaki gençlere işletildiği için, öldürenler de töre kurbanı olarak görülür. Kaldı ki, bir erkek için aile namusunu korumak onurlu bir görev olarak görülmektedir. Bu nedenle bu tarz suçları toplumun sessizce kabul ettiği söylenebilir. Maalesef bu sessiz kabulü, yasalar ve mahkeme kararları da bir bakıma desteklemektedir. Hukuk, kadının toplumsal kimliğini genellikle aile temelinde belirlediğinden, namus cinayetlerinin en çok yaşandığı

Arap ülkelerinin bir kısmında, Fas'da, Ürdün'de, Suriye'de yasalar da ailedeki erkeklerin bu yükümlülüğünü pekiştirici bir biçimde düzenlenmiştir. Aile, kendi namus ve şerefini korumakla yükümlü tutulduğu için, bu tür cinayetleri işleyenler ceza dışında bırakılabilmekte, ya da önemli indirimlerden yararlanmaktadırlar (Öztürk & Demirdağ, 2013). Türkiye'de ise töre ve namus cinayetlerini önlemeye yönelik son zamanlarda bazı adımlar atılmış, henüz istenilen düzeyde olmasa da sevindirici gelişmeler vardır. Zira töre ve namus cinayetlerin önlenmesi, temel hak ve özgürlüklerin en üst düzeyde teminat altına alınması, ülkemizin çağdaş dünyada hak ettiği itibarı koruması, toplumsal güven ve refah duygusunun artırılması açısından gereklidir. Bu hedefle kadın ve çocuklara yönelik şiddet eylemleri ile töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi adına alınacak önlemlerle alakalı olarak başbakanlık tarafından çıkartılan 2006/17 sayılı genelge 04.07.2006 tarih ve 26218 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Resmi Gazete, 2021).

Töre ve Namus Cinayetlerini Önlemek İçin Neler Gerekir?

Töre ve namus cinayetlerini önlemek adına yapılabilecekler şöyle sıralanabilir (Makal & Toksöz, 2015; Al-Natour ve ark., 2016; Aktaş ve ark., 2018):

- Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden var olan bu durumu iyileştirmek için toplumun tümüne eşitlikçi tutum ve davranış alışkanlığı kazandırmak, geliştirmek için eğitim düzeyleri arttırılmalıdır.
- Düşük kadın statüsünden doğan sorunlar göz önüne alınarak kadınların yasal hakları iyileştirilmeli ve erkek ile eşit fırsatlar sağlanarak eşit alanda bulunma imkanı verilmeli.
- Eşitsizlik durumu görünür kılınmalı ve bu eşitsizlikten doğan sorunlar (sağlık, eğitim, sosyal vb. alandaki sorunlar) gündeme getirilmeli.
- Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin gelenekçi tutumun yerini eşitlikçi tutumun alabilmesinde toplumun kültürel yapısının çok önemli olduğu hep akılda tutulmalı ve eşitlikçi tutumun gelişmesinde multidisipliner bakış açısıyla sosyal politikaların geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Kadınların toplumsal pozisyonunu artırıcı girişimlerde bulunulması ve kadın haklarının "sözde" kalmayan yasalarla teminat altına alınması ve korunması önem arz etmektedir.
- Hemşirelerin aile içi şiddeti taramalarında rol almaları önemlidir. Hemşireler aile içi şiddeti, kişisel görüş ve inançlarını ön plana çıkarmadan taramalıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak tüm dünyada varlığını korumakta ve devam ettirmekte olan, namus adı altında işlenen kadın cinayetleri, toplumsal cinsiyet rollerinin hem sonucu hem de tetikleyicisidir. Toplumsal bir problem olarak karşımıza çıkan töre ve namus cinayetlerinin temelinde yatan sebepler arasında ataerkil aile yapısı, düşük eğitim seviyesi ve sosyoekonomik düzeyin düşüklüğü gibi sebepler yer almaktadır. Yıllar içinde artmaya devam eden kadın cinayetlerini kökten ortadan kaldırmak bugün için pek mümkün olmayabilir ama önlenmesi için bazı tedbirler alınabilir. Bu tedbirleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Kadın, cinsellik, namus, töre gibi kavramların toplum tarafından doğru şekilde tanımlanması sağlanmalıdır.
- Eşitsizlik durumu görünür kılınmalı ve bu eşitsizlikten doğan sorunlar (sağlık, eğitim, sosyal vb. alandaki sorunlar) gündeme getirilmelidir.
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden var olan bu durumu iyileştirmek için toplumun tümüne eşitlikçi tutum ve davranış alışkanlığı kazandırılmalıdır. Bunun için özellikle kız çocuklarının eğitim seviyesi yükseltilmelidir. Çünkü kadınların eğitilmiş olması bilinçli çocukların yetişmesi için önemlidir.
- Düşük kadın statüsünden doğan sorunlar göz önüne alınarak kadınların yasal hakları iyileştirilmeli ve erkek ile eşit fırsatlar sağlanarak eşit alanda bulunma imkanı verilmelidir.
- Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin gelenekçi tutumun yerini eşitlikçi tutumun alabilmesinde toplumun kültürel yapısının çok önemli olduğu hep akılda tutulmalı ve eşitlikçi tutumun gelişmesinde multidisipliner bakış açısıyla sosyal politikaların geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Kadınların toplumsal pozisyonunu artırıcı girişimlerde bulunulması ve kadın haklarının “sözde” kalmayan yasalarla teminat altına alınması ve korunması önem arz etmektedir.
- İlgili kuruluşlar kadına karşı şiddet konusunda erkeklerin de dahil edildiği bilgilendirme çalışmaları yapmalıdır.
- Töre ve namus cinayetlerinde caydırıcı ve toplumun vicdanını rahatlatıcı cezalar verilmelidir.
- Töre ve namus cinayetlerini yayınlarken medya dikkatli olmalıdır.

Teşekkür ve Açıklamalar

Dergi inceleme sürecinde katkı sunan hakemler ve editöre teşekkür ederiz.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, her-hangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkısı

1. Fikir/Kavram: Mevlüde ALPASLAN ARAR, Fatma YILDIRIM 2. Tasarım: Mevlüde ALPASLAN ARAR, Fatma YILDIRIM 3. Analiz ve/veya Yorum: Ebru ŞAHİN 4. Literatür Taraması: Mevlüde ALPASLAN ARAR, Fatma YILDIRIM 5. Makale Yazımı: Mevlüde ALPASLAN ARAR, Fatma YILDIRIM, Ebru ŞAHİN 6. Eleştirel İnceleme: Ebru ŞAHİN.

KAYNAKÇA

- Al-Natour, A., Qandil, A. & Gillespie, G.L. (2016). Nurses' roles in screening for intimate partner violence: a phenomenological study. *International Nursing Review*, 1, 7.
- Aktaş, S., Erkek, Z. Y., & Korkmaz, H. (2018). An examination of the attitudes of midwives and nurses towardsgender roles and the influencing factors Ebe ve hemşirelerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 823-834.
- Atan, Ş. Ü. (2016). Töre ve Namus Cinayetleri. *Türkiye Klinikleri Obstetric-Women's Health and Diseases Nursing-Special Topics*, 2(2), 67-73.
- Berktaş, F. (2015). *Tarihin Cinsiyeti*. 5.Basım. İstanbul: Metis Yayınları.
- Bilgili, N. & Vural G. (2011). Kadına yönelik şiddetin en ağır biçimi: Namus cinayetleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(1), 66-72.
- Bulut, M.B. & Yıldırım, G.A. (2018). Namus adına kadına uygulanan şiddet ve değer yönelimleri arasındaki ilişkiler. *Electronic Turkish Studies*, 13(26).
- Hamzaoğlu, M. & Konuralp, E. (2019). Geleneksel toplumlarda namus olgusu ve namus cinayeti: Türkiye örneği. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1(18), 51-65.
- HRW. 2019. İnsan Hakları İzleme Örgütü Namus Cinayeti. <https://www.hrw.org/tr/news/2020/11/09/376936>
- Item, 12. (2021) Integration of the human rights of women and the gender perspective: violence against women and honor crimes. Erişim tarihi: 09.04.2021, Erişim Adresi: <https://www.hrw.org/news/2001/04/05/item12-integration-human-rights-women-andgender-perspective-violence-against-women>.
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP). (2010). 2009 Yılı Raporu, Erişim tarihi: 02.05.2021, Erişim Adresi: <http://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/906/2009-yilinda-237-kadin-kardesimiz-olduruldu>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP). (2011). 2010 Yılı Raporu, Erişim tarihi: 02.05.2021, Erişim Adresi: <http://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/906/2010-yilinda-237-kadin-kardesimiz-olduruldu>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu KCDP. (2012). 2011 Yılı Raporu, Erişim tarihi: 02.05.2021, Erişim Adresi: <http://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/906/2011-yilinda-237-kadin-kardesimiz-olduruldu>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu KCDP. (2013). 2012 Yılı Raporu, Erişim tarihi: 02.05.2021, Erişim

- Adresi: <http://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/906>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu KCDP. (2014). 2013 Yılı Raporu, Erişim tarihi: 02.05.2021, Erişim Adresi: <http://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/906/2013-yilinda-237-kadin-kardesimiz-olduruldu>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu KCDP. (2015). 2014 Yılı Raporu, Erişim tarihi: 02.05.2021, Erişim Adresi: <http://www.kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/1878/2014-yili-kadin-cinayeti-gercekleri>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu KCDP. (2016). 2015 Yılı Raporu, Erişim tarihi: 02.05.2021, Erişim Adresi: <http://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/2551/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-2015-yili-raporu>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu KCDP. (2017). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2016 Veri Raporu, Erişim tarihi: 02.04.2021, Erişim adresi: <http://www.kadincinayetleriniurduracagiz.net/kategori/veriler?sayfa=14>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu KCDP. (2018). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2017 Veri Raporu, Erişim tarihi: 02.04.2021, Erişim Adresi: <http://www.kadincinayetleriniurduracagiz.net/kategori/veriler?sayfa=11>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu KCDP. (2019). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2018 Veri Raporu, Erişim tarihi: 02.04.2021, Erişim Adresi: <http://www.kadincinayetleriniurduracagiz.net/kategori/veriler?sayfa=8>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu KCDP. (2020). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2019 Veri Raporu, Erişim tarihi: 02.04.2021, Erişim Adresi: <http://www.kadincinayetleriniurduracagiz.net/kategori/veriler?sayfa=5>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu KCDP. (2021). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2020 Veri Raporu, Erişim tarihi: 02.04.2021, Erişim Adresi: <http://kadincinayetleriniurduracagiz.net/kategori/veriler?sayfa=2>
- Lee, F. H., Yang, Y. M., Wang, H. H., Huang, J. J., & Chang, S. C. (2015). Conditions and patterns of intimate partner violence among Taiwanese women. *Asian nursing research*, 9(2), 91-95. doi: 10.1016/j.anr.2015.05.004.
- Maka, I. A. & Toksöz, G. (2015). Geçmişten Günümüze Türkiye’de Kadın Emeği. Ankara: İmge Kitabevi. p56-60.
- Öztürk, M. & Demirdağ, A. (2013). Namusunu kanla temizleyenler: mardin cezaevi’nde namus davası nedeniyle yatan mahkûmlar üzerine bir araştırma. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 7(30), 117-135.
- Resmi Gazete (2021). Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/07/20060704-12.htm> (Erişim tarihi: 04.06.2021)
- Sakallı-Uğurlu, N. & Akbaş, G. (2013). Namus kültürlerinde “namus” ve “namus adına kadına şiddet”: Sosyal psikolojik açıklamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 16(32), 76-91.
- TBMM (2021). 02.12.2005 tarih ve 123 sayılı Bakanlık Genelgesi. Erişim tarihi: 09.05.2021, Erişim Adresi: <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1140m.htm>
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2021). Erişim Tarihi: 04.05.2021, erişim Adresi: www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=Töre,Namus.
- World Health Organization (WHO). Global status report on violence prevention. WHO library cataloguing-in-publication data. 2014. Erişim tarihi: 25.05.2021, Erişim Adresi: http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/status_report/2014/en/.
- Yalınkılıç, F. (2013). Medyada aşk, cinsellik ve şiddet. İçinde Tüm Yönleriyle Şiddet. Editörler: S. Eyigün, B. Oral, R. Günay, S. Başaran, H. Yıldız ve R. Efe. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü.

